

BLISTAVO DOMAĆINSTVO BEZ HEMIJSKIH OTROVA

Malo ko od nas nije podlegao instinktu da se divi "čarobnim sredstvima" za čišćenje kojima nas zasipaju sa televizijskih ekrana. Mnogobrojne su reklame u kojima nasmijana domaćica sa lakoćom očisti kuću tako da sve sija, ali malobrojni su oni koji razmišljaju o tome kakve sve toksične materije ova sredstva sadrže i pomoću kakvih sastojaka, na koji naš organizam nema toleranciju, izazivaju ovakve magične efekte.

Savremeni deterdženti za pranje veša, uključujući i omekšivače se dobijaju od hemijski aktivnih sintetizovanih jedinjenja koja su krajnje štetna za biljke i životinje. Iako se čovjek smatra najotpornijom i najprilagodljivijom vrstom, toksični uticaj "kućne hemije" na ljude je veliki.

"Toksičnost se ispoljava prvo u direktnom kontaktu sa otrovima iz sredstava za pranje, zatim se dolazi u kontakt sa površinama koje su tim sredstvima tretirane (odjevni predmeti, veš, posteljina, tepisi, podovi, površine stolova sa kojih se jede, dječije kolijevke i kolica i tako dalje i dalje). Toksičnost se na završava samo na ovom nivou, jer sva ta sredstva, sa svim svojim aktivnim sastojcima su isparljiva i na taj način dolaze u interakciju sa metaboličkim procesima kod čovjeka i naravno svih ostalih živih bića. Poznat je smrtonosan toksičan efekat koji deterdženti i druga sredstva za dezinfekciju imaju na živi svijet u rijekama, jezerima i morima, što zatvara prvi krug trovanja i na koji ukazuju ljudi širom svijeta upozoravajući na posledice hemijskog zagađenja. Ovdje se uglavnom radi o fosfatnim i drugim veoma otrovnim jedinjenjima", kaže Nataša Bakić, tehnolog, samostalni savjetnik Sekretarijata za komunalne poslove i saobraćaj.

Foto: Internet

Savremena komercijalna sredstva za održavanje higijene u domaćinstvu, kao što su: sredstva za čišćenje, farbe, deterdženti, kozmetika, šamponi, sadrže otrovne hemikalije koje su dokazano kancerogene, a uz to mogu da izazovu i glavobolju, iritaciju kože, mučninu, uznemirenost, hiperaktivnost, gubitak apetita, stomachne tegobe, kao i pogoršanje postojećeg hroničnog oboljenja. One u naš organizam mogu dospjeti preko disajnih organa, apsorpcijom kroz kožu ili oči, a potpuna zaštita čak i uz upotrebu rukavica ili maske sa filterom nije moguća, jer ova sredstva ostaju u našem domaćinstvu i nakon završenog čišćenja i na razne načine opet nalaze put do našeg organizma u kome zatim remete metaboličke procese. Postoje istraživanja u kojima se tvrdi da komercijalne hemikalije koje koristimo u domaćinstvu mogu izazvati i genetske promjene, kao i deformacije kod novorođenčadi.

“Germicidi, insekticidi, antiseptici i dezinficijensi kakvi se sreću u pomenutim sredstvima su jako toksične supstance, od kojih su najletalnije : benzen, formaldehid, nitrobenzen, 1,4-dihlor benzen, amonijak, natrijumhidroksid, fenoli, naftni rastvarači itd...Proizvođači na žalost na deklaracijama svojih proizvoda ne naglašavaju i ne upozoravaju na opasnost od udisanja, upijanja preko kože ili od izloženosti u dužem vremenskom periodu, a često i ne nabrajaju sve sastojke, pa kupac ne može identifikovati potencijalnu opasnost”, kaže Aleksandra Lelević, dipl. tehnolog, inženjer hemijske tehnologije.

Na sreću, opasnost koja je posledica upotrebe neparfemisanih i koncentrovanih sredstava za čišćenje se može otkloniti jednostavnom zamjenom sa netoksičnim i efikasnim supstancama koje svi posjedujemo u svom domaćinstvu. Takve supstance su: soda bikarbona, so, limunov sok, bijelo ili voćno sirće, a mogu se dodati i: obični tečni sapun, nehlorisani prašak za ribanje, hidrogen peroksid, koji se naravno ne smiju indigestirati. Kombinovanjem ovih sredstava praktično svaka prljavština u kući se može ukloniti.

“Alkoholno sirće je poznato kao dezinficijens jer ubija mikroorganizme i usporava njihov rast , odličan je odmašćivač, suzbija razvoj plijesni i rastvara mineralne naslage nastale kao posledica djelovanja vode. Alkohol (70%-tni) je poznati antiseptik za dezinfekciju kože koji ubija uobičajene bakterije u domaćinstvu. Soda bikarbona je blago abrazivna, a poznata je kao sredstvo za smanjivanje tvrdoće vode, pomoć pri čišćenju odvoda (u kombinaciji sa sirćetom) i lagani izbjeljivač posivjelog bijelog rublja. Limunska kiselina ubija bakterije, ali je i odličan odmašćivač. Može se koristiti za dezinfekciju dasaka za rezanje u kuhinji, za čišćenje kupatila i kao jedna od komponenti za pravljenje deterdženta za pranje posuđa, ali je i odličan dodatak deterdžentu za pranje rublja koji sprječava blijedenje boja. Jodirana so ubija bakterije i gljivice na površinama kao što su tuševi, sudopere, suđeri u kuhinji, a ima i abrazivno dejstvo”, kaže Ljiljana Pavićević, diplom. tehnolog, inženjer prehrambene tehnologije.

“Ja na primjer, koristim univerzalno sredstvo za čišćenje koje se može napraviti miješanjem 1 kašike tečnog sapuna, 4 kašike tople vode, malo limonovog soka i sirćeta. Za dezinfekciju najjednostavnije i veoma efikasno sredstvo je voćno sirće koje treba pomiješati sa vodom u količini u 5%. Za poliranje namještaja može se upotrebiti maslinovo ulje kome je dodat limunov sok. Staklo se može ispolirati smješom sirće-voda, a za poliranje mogu se upotrebiti stare novine. Neprijatne mirise odlično uklanja soda bikarbona pomiješana sa mineralnom vodom uz nekoliko kapi eteričnog ulja. Rđa i kamenac se uklanjaju oblaganjem tkaninom koja je natopljena sirćetom, a dužim stajanjem efekat je bolji”, kaže nam 65-ogodišnja Staša Rnković.

Svi ovi načini nasuprot upotrebi savremenih higijenskih sredstava ne ostavljaju toksične rezidue i vještačke mirise, a naše domaćinstvo je sa istom efikasnošću očišćeno, a bezbjedno za život.